

**Česká školní inspekce
Moravskoslezský inspektorát**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIT-227/19-T

Název	Mateřská škola a základní škola speciální Diakonie ČCE Ostrava
Sídlo	U Cementárny 1293/23, 703 00 Ostrava - Vítkovice
E-mail	i.savkova@specialniskola.eu
IČ	71197575
Identifikátor	600026833
Právní forma	školská právnická osoba
Zastupující	PaedDr. Irena Johanka Savková
Zřizovatel	Diakonie Českobratrské církve evangelické
Místa inspekční činnosti	U Cementárny 1293/23, 703 00 Ostrava – Vítkovice Bohuslava Martinů 810/15, 708 00 Ostrava - Poruba
Termín inspekční činnosti	19. 2. 2019 – 21. 2. 2019

Inspekční činnost byla zahájena předložením pověření k inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Zjišťování a hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání poskytovaného základní školou a školní družinou podle příslušných školních vzdělávacích programů v souladu s § 174 odst. 2 písm. b) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Zjišťování a hodnocení naplnění školních vzdělávacích programů a jejich souladu s právními předpisy a příslušnými rámcovými vzdělávacími programy podle § 174 odst. 2 písm. c) školského zákona.

Charakteristika

Mateřská škola a základní škola speciální Diakonie ČCE Ostrava (dále „škola“) vykonává činnost základní školy, školní družiny a školní jídelny - výdejny. Škola má k dispozici dvě místa poskytovaného vzdělávání. V budově na ulici U cementárny 1293/23 jsou umístěny čtyři třídy základní školy s 21 žáky, všichni se speciálními vzdělávacími potřebami. Nachází se zde rovněž jedno oddělení školní družiny, které poskytovalo zájmové vzdělávání celkem sedmi žákům na základě udělené výjimky z nejvyššího počtu žáků. V budově na ulici Bohuslava Martinů 810/15 jsou umístěny tři třídy základní školy se 16 žáky, rovněž všichni se speciálními vzdělávacími potřebami a dvě oddělení školní družiny s 15 žáky. Třída mateřské školy v době inspekční činnosti nebyla zřízena pro nedostatek poptávky ze strany zákonných zástupců. Škola poskytuje žákům ranní i odpolední dopravu do školy z místa bydliště.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Ředitelka školy vykonává funkci od roku 2005. Škola poskytuje vzdělávání žákům s těžkým postižením a jejich cílem je zejména rozvoj základních dovedností a sebeobsluhy. Všichni pedagogičtí pracovníci pracují velmi efektivně. Ředitelka při řízení spolu se dvěma zástupkyněmi ředitele uplatňují své dřívější pracovní zkušenosti a společně formulují koncepční cíle školy. Systém řízení odpovídá velikosti školy. Řízení školy je funkční, ale vykazuje rezervy v organizaci zájmového vzdělávání vzhledem k naplněnosti jednotlivých oddělení včetně vedení příslušné dokumentace. Kvalitu výchovně vzdělávacího procesu pozitivně ovlivňuje pravidelná kontrolní a hospitační činnost. Na základě zjištění jsou bezprostředně přijímána konkrétní opatření. Pedagogická rada projednává především záležitosti týkající se vzdělávání žáků a důležité dokumenty školy. Škola pořádá tematické akce pro žáky a zákonné zástupce, mj. projektové dny, Vítání jara, benefiční koncerty, výstavy výtvarných prací žáků, vánoční besídku, celostní muzikoterapii či seminář tejpování, což pozitivně podporuje partnerské vztahy a školní klima.

Materiálně technické zázemí školy umožňuje kvalitní naplňování školních vzdělávacích programů. Škola je průběžně vybavována kompenzačními a didaktickými pomůckami i nábytkem. Nadstandardní vybavení školy nabízí zázemí pro vzdělávací aktivity (čtyři multisenzorické místnosti Snoezelen, dvě fyzioterapeutické místnosti včetně Vojtova stolu, nafukovací dlahy či nástroje přirozeného ladění - netemperované), což se velmi pozitivně odráží v celkovém rozvoji žáků. Vzdělávání účinně podporuje využívání tabletů, interaktivních tabulí či dataprojektorů. Škola efektivně zařazuje během vyučování širokou škálu doplňkových aktivit a terapií (bazální stimulaci, synergickou reflexní terapii, míčkovou facilitaci, hydromasážní perličkové koupele, suchý bazén). Školní družina využívá vlastní prostory i kmenové třídy, které jsou vhodně upraveny pro dopolední výuku i odpolední aktivity. Prostředí celé školy je příjemné a podnětné, vhodně vyzdobené výtvarnými pracemi žáků. Vzhledem k poptávce o vzdělávání žáků a jejich imobilitě škola zvažuje otevření dalších odloučených pracovišť zejména v okolních městech.

Personální podmínky umožňují naplňování školních vzdělávacích programů. Vzdělávání v základní škole zabezpečuje sedm kvalifikovaných pedagogů a třináct asistentek pedagoga. Zájmové vzdělávání zajišťuje osm kvalifikovaných vychovatelek, které se vzhledem ke speciálním vzdělávacím potřebám žáků pravidelně střídají, tak aby byla optimálně zajištěna péče o tyto žáky. Nově přichozím a začínajícím pedagogům je poskytována potřebná péče formou mentora, vzájemných hospitací pedagogů a konzultací s vedením školy. Další vzdělávání pedagogických pracovníků korespondovalo se zaměřením školy, podporovalo

jejich profesní růst. Pedagogové se nejčastěji zúčastňovali školení zaměřených na diakonické hodnoty, bazální stimulaci, tejpování, celostní muzikoterapii, sebeobranu, specifické smyslové vnímání u žáků s autismem, nervová onemocnění, zvládání náročného chování klientů s autismem či školení zaměřené na použití fyzické destrukce u klientů s problémovým chováním. Využití poznatků z dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků se jeví jako velmi účinné vzhledem k využití v každodenní praxi.

Poradenské služby škola zajistila prostřednictvím výchovné poradkyně a školního metodika prevence. Ve spolupráci s třídními učiteli evidují žáky se speciálními vzdělávacími potřebami a realizují podpůrná opatření doporučená školskými poradenskými pracovišti. Školní metodička prevence pracuje s třídními kolektivy a žáky s problémovým chováním z důvodu změny zdravotního stavu. Škola přijala opatření týkající se jednotného postupu učitelů a spolupráce se zákonnými zástupci.

Škola vytvářela podmínky pro zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví žáků ve škole i při mimoškolních aktivitách. Žáci byli s ohledem na jejich rozumové schopnosti seznamováni s riziky a poučováni pravidelně o bezpečnosti a ochraně zdraví. Vstup do obou budov je zabezpečen. Opatření k předcházení úrazům byla účinná, počet úrazů žáků byl minimální.

Vícezdrojové financování školy umožňuje vytvářet podmínky pro výuku a zajištění chodu školy a naplňování školních vzdělávacích programů. Škola hospodařila v hodnoceném období let 2017 a 2018 s finančními prostředky poskytnutými ze státního rozpočtu na provoz a účelovými prostředky z rozvojových programů na asistenty pedagoga, vlastními zdroji (školné v základní škole a školní družině) a finančními dary. Ve sledovaném období byla škola dále zapojena do projektu financovaného statutárním městem Ostrava (zajištění přepravy žáků). Ředitelka školy aktivně získává další zdroje financování, které využívá ke zlepšení podmínek pro vzdělávání.

Školní stravování je poskytováno na obou pracovištích školy ve vlastní školní jídelně – výdejně a je zajištěno smluvně. Změnou dodavatele školního stravování v probíhajícím školním roce 2018/2019 došlo k výraznému nárůstu počtu strávníků. Pro zlepšení stravovacích návyků žáků je škola zapojena do projektů Mléko do škol a Ovoce a zelenina do škol. Žákům ohrožených chudobou škola zajistila bezplatné stravování z projektu. Dietní stravování nebylo zákonnými zástupci žáků dosud požadováno.

Hodnocení průběhu vzdělávání

Hospitovány byly všechny třídy a oddělení školní družiny v obou budovách. V hospitovaných hodinách se střídaly společné činnosti ve třídě, podpůrné terapie a speciálně pedagogická péče. Při vzdělávání převládaly pozitivní vzájemné vztahy mezi vyučujícími a žáky. Průběh vyučovacích hodin učitelky dobře promýšlely, pro pochopení učiva využívaly řadu názorných pomůcek, včetně smysluplného použití tabletů. Kvalita výuky ve všech třídách byla příznivě ovlivněna kvalifikovaností pedagogických pracovníků a dobrou znalostí speciálních vzdělávacích potřeb žáků. Z forem práce se v hodinách nejčastěji využívala individualizovaná výuka vzhledem ke specifickým potřebám žáků. Při vzdělávání byla uplatňována diferenciací rozsahu učiva, které odpovídalo nárokům na žáky různých ročníků zařazených v jedné třídě a jejich vzdělávacím možnostem. Žáci komunikovali převážně pouze s pedagogy, kteří u nich podporovali rozvoj vyjadřovacích schopností kladením otevřených otázek. Bylo využito speciálních židlí a vertikalizačních stojanů, které slouží k polohování žáků. Velmi dobře a systematicky bylo pracováno s vizualizací a strukturou času, které byly ve třídách vytvořeny. Zavedené byly tzv. komunikační knihy, které byly v průběhu inspekční činnosti využívány a doplněny

znakovou řečí MAKATON. Pedagogové tak účinně podporovali možnost žáků lépe a samostatně se orientovat v prostoru a čase. Velmi přínosná byla činnost asistentů pedagoga, a to především při plnění diferencovaně zadaných úkolů. Výrazným pozitivem při vzdělávání byl mimořádně vstřícný a citlivý přístup všech pedagogů k žákům. Velmi dobře se dařilo tlumit a eliminovat jejich občasné nevhodné projevy a posilovat u nich základy sebeobsluhy k dosažení maximální možné míry samostatnosti. Ve většině případů pedagogové poskytovali žákům okamžitou zpětnou vazbu o jejich momentálních výkonech a úspěšnosti i projevech chování. Při hodnocení byli objektivní, zaměřovali se na pozitivní hodnocení, které žáky stimulovalo pro plnění dalších úkolů i běžných činností.

V ranním komunikativním kruhu se pedagogové zaměřovali na rozvíjení kognitivních a verbálních schopností, porozumění řeči a respektování pokynů dospělých, orientaci žáků v časovém uspořádání dne a týdne a ve vlastním režimu činností. Žáci byli vedeni k uvědomování si osob ve svém bezprostředním okolí, k vzájemnému pozdravu a k navazování pozitivních vztahů s ostatními žáky a pedagogy ve třídě. Při všech aktivitách měli žáci možnost poznávat a uvědomovat si okolní realitu všemi smysly. Bylo využíváno metod řízeného rozhovoru, umísťování a třídění obrázků i předmětů, poslechu říkadel a zpěvu s hrou na tělo a rytmické hudební nástroje. Součástí ranního kruhu byla smyslová výchova. V denním režimu bylo vhodně využíváno rituálů, které jsou zejména pro žáky s poruchou autistického spektra velmi důležité.

Ve výtvarné výchově se žáci učili adekvátnímu zacházení s materiály, byla rozvíjena jejich jemná motorika včetně úchopu pracovního a psacího nástroje, pozornost a zájem o práci. Důležitou součástí pedagogické práce bylo rozvíjení a stimulace hrubé motoriky, která pozitivně ovlivňuje jemnou motoriku, grafomotoriku i motoriku orofaciální oblasti. Kromě rozvíjení pohybových dovedností žáků v tělocvičně bylo v rámci výuky využíváno polohování a vertikalizování, cvičení na rehabilitačních míčích a válcích, pobyt v suchém bazénu, reflexní terapie a bazální stimulace. Pro smyslovou výchovu, relaxaci a harmonizaci žáků byly denně využívány místnosti snoezelenu, kde probíhalo polohování na vodním lůžku či vibrační trampolíně, zraková stimulace a muzikoterapie, při níž pedagogové i žáci hráli na perkusní nástroje.

Pro rozvoj psaní a smyslové výchovy využívali pedagogové vlastními silami vyrobenou didaktickou pomůcku ve formě zalaminovaného pracovního sešitu, který žáci opakovaně a efektivně využívali.

Při podávání stravy probíhala orofaciální stimulace, pedagogové dbali na správné rozmělnění pokrmů, dodržování pitného režimu a individuálně pomáhali žákům při jídle. Žáci byli vedeni k samostatnosti, k dodržování hygienických a kulturních návyků.

Při vzdělávání žáků ve školní družině byly vhodně zařazeny odpočinkové a zájmové činnosti s cílem poskytnout žákům zejména prostor pro relaxaci, ale rovněž je vést k vhodnému využití volného času. Vychovatelky žákům volily aktivity podle momentálních potřeb, poskytovaly jim dostatek příležitostí k seberealizaci, dle jejich možností a schopností. K dispozici bylo dostatečné množství speciálně pedagogických her a hraček.

Hodnocení výsledků vzdělávání

V základní škole v minulém školním roce 32 žáků prospělo a 3 žáci neprospěli z důvodu změny zdravotního stavu a následné stagnace. Neúspěšným žákům, kteří nedosahují očekávaných výsledků ve vzdělávání, škola vytváří vhodné podmínky pro jejich dosažení. Škola se zjištěnými vzdělávacími výsledky zabývá a snaží se podle získaných poznatků a potřeb žáků přijímat vhodná opatření.

Pedagogové průběžně získávají podklady a následně vyhodnocují výsledky vzdělávání všech žáků a sledují jejich vzdělávací pokroky. Škola ověřuje znalosti žáků prostřednictvím svého interního testování. Zákonným zástupcům poskytuje průběžné informace o výsledcích vzdělávání, zveřejňuje aktuální informace o plánovaných činnostech. Škola vytváří motivační prostředí pro zapojení žáků do individuálních a týmových soutěží (paraolympiáda, výtvarné soutěže, sběrové akce) podporujících jejich zájem i přirozené vlohy. Dosahované výsledky žáků pravidelně vyhodnocuje a oceňuje.

Kvalitu výchovně vzdělávacího procesu pozitivně ovlivňují partnerské vztahy. Škola spolupracuje s Farním sborem Ostrava a Farním sborem Orlová, Ostravskou univerzitou, Mateřskou školou Sluníčko Ostrava – Poruba, Domovinkou Diakonie ČCE – středisko Ostrava či Policií ČR. Vzájemná spolupráce s výše uvedenými organizacemi se realizuje prostřednictvím interaktivních setkávání, při nichž se žáci účastní společných aktivit. K posilování sebevědomí žáků přispívá rovněž pravidelná účast na přehlídce tance, zpěvu a dramatické tvorby handicapovaných dětí (Základní škola a Mateřská škola Motýlek, Kopřivnice) či účast na paraolympiádě (Základní škola speciální Ostrava – Slezská Ostrava). Škola je rovněž zapojena do charitativních sbírek, kdy pomáhá potřebným nejen v České republice, ale také na Ukrajině. Spolupráce se zřizovatelem je efektivní a zaměřena především na metodickou i odbornou podporu chodu školy. Vedení školy je umožněno navštěvovat diakonické školy nejen v České republice, ale také v zahraničí, např. ve Švýcarsku či Spojených státech amerických.

Prevence rizikového chování je realizována prostřednictvím pravidelných vhodně zaměřených vzdělávacích akcí (např. chování, morálka, stolování, komunikace). Prevenci rizikového chování účelně doplňuje vzdělávací obsah probíraného učiva.

Školní vzdělávací program školní družiny je realizován formou pravidelných, průběžných a příležitostných činností s důrazem na jejich pestrost. Všichni pracovníci školní družiny pravidelně ve spolupráci s ředitelkou školy vyhodnocují účinnost všech opatření a usilují o maximální zapojení všech žáků do školních akcí a aktivit. Školní družina věnuje dostatečnou pozornost motivaci žáků v rámci jejich možností a aktuálního stavu k zájmovému vzdělávání.

Závěry

Vývoj školy

- Od poslední inspekční činnosti v roce 2013 došlo ke zřízení školní družiny na obou místech poskytovaného vzdělávání a v roce 2016 k rozšíření vzdělávání o druh školy mateřská škola.
- Zvýšení kvality úrovně celé školy v oblasti vybavení pomůckami a didaktickým materiálem.

Silné stránky

- Materiální podmínky vytvářené ve škole ve spolupráci se zřizovatelem podporují zájem žáků o vzdělávání.
- Efektivní spolupráce školy a zřizovatele je zaměřena na metodickou a odbornou podporu všem pedagogickým zaměstnancům.
- Vhodné využití dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků a následné účelné využití rehabilitačních i vzdělávacích postupů v každodenní praxi.

- Partnerské vztahy školy s externími subjekty pozitivně obohacují výchovu a vzdělávání.
- Kvalita výuky ve všech třídách byla příznivě ovlivněna kvalifikovaností pedagogických pracovníků a dobrou znalostí speciálních vzdělávacích potřeb žáků.

Slabé stránky a/nebo příležitosti ke zlepšení

- Organizace zájmového vzdělávání ve školní družině vzhledem k naplněnosti jednotlivých oddělení.

Doporučení pro zlepšení činnosti školy

- Zefektivnit organizaci vzdělávání ve školní družině a vedení příslušné dokumentace.
- Zajistit vhodné prostory pro vzdělávání dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami i v jiných městech a to vzhledem ke stále se zvyšující se poptávce.

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Zřizovací listina Mateřská škola a základní škola speciální Diakonie ČČE Ostrava, ze dne 9. 4. 2015
2. Výpis z rejstříku škol a školských zařízení ze dne 18. 2. 2019 (informativní)
3. Jmenovací dekret do funkce ředitelky školy s platností od 1. 8. 2005
4. Školní vzdělávací program ŠVP pro vzdělávání dětí a žáků v základní škole speciální „Škola plná zážitků“ s platností od 1. 9. 2010 včetně aktualizací 2011 a 2016
5. Školní vzdělávací program školní družiny s platností od 1. 9. 2015
6. Školní řád základní školy s platností od 21. 8. 2018
7. Vnitřní řád školní družiny s platností od 3. 9. 2018
8. Vnitřní řád jídelny – výdejny ze dne 21. 8. 2018 s platností od 3. 9. 2018
9. Třídní knihy základní školy a školní družiny vedené ve školním roce 2018/2019
10. Organizace školy 2018/2019 (mj. organizační řád včetně organizačního schématu, další vzdělávání pedagogických pracovníků, kontrolní a hospitační činnost, organizace výuky, dohledy, rozvrh hodin, roční plány práce, koncepční záměry)
11. Souhlas zřizovatele s výjimkou z nejvyššího povoleného počtu žáků s platností od 3. 10. 2018
12. Školní matrika vedená ve školním roce 2018/2019
13. Minimální preventivní program školy pro školní rok 2018/2019
14. Kopie dokladů o dosaženém vzdělání pedagogických pracovníků školy
15. Souhrnná dokumentace vedená ve školním roce 2018/2019 k žákům se speciálními vzdělávacími potřebami
16. Dokumentace k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví žáků
17. Knihy školních úrazů vedené ve školním roce 2018/2019

18. Finanční vypořádání dotací poskytnutých příjemcům přímo ze státního rozpočtu nebo státních finančních aktiv za rok 2017 ze dne 1. 2. 2018 a za rok 2018 ze dne 5. 2. 2019
19. Výkaz zisku a ztráty pro nevýdělečné organizace v plném rozsahu ke dni 31. 12. 2017 ze dne 21. 3. 2018
20. Hlavní kniha analyticky rok 2017 a 2018
21. Výsledovka analyticky po zakázkách za rok 2017 a 2018
22. Smlouva o zajištění výroby a prodeji jídel pro školní stravování mezi školou a Sodexo – zařízení školního stravování s.r.o. ze dne 6. 3. 2013
23. Smlouva o zajišťování školního stravování a dalších souvisejících služeb mezi školou a Zdravá vařečka – školní jídelna – vývařovna s.r.o. ze dne 1. 12. 2018

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitelka školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na adresu Česká školní inspekce, Moravskoslezský inspektorát, Matiční 20, 702 00 Ostrava, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.t@csicr.cz s připojením elektronického podpisu, a to k rukám ředitelky inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v místně příslušném inspektorátu České školní inspekce. Zároveň je inspekční zpráva zveřejněna na webových stránkách České školní inspekce a v informačním systému InspIS PORTÁL.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Mgr. Daniel Jakubek, školní inspektor, vedoucí inspekčního týmu

Mgr. Daniel Jakubek v. r.

Mgr. Irena Křiváková, školní inspektorka

Mgr. Irena Křiváková v. r.

Mgr. Dana Hýlová, školní inspektorka

Mgr. Dana Hýlová v. r.

Mgr. Iveta Galušková, školní inspektorka

Mgr. Iveta Galušková v. r.

Ing. Lada Bednářová, kontrolní pracovnice

Ing. Lada Bednářová v. r.

V Ostravě 4. 3. 2019

Datum a podpis ředitelky školy potvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

PaedDr. Irena Johanka Savková, ředitelka školy

V Ostravě 11. 3. 2019